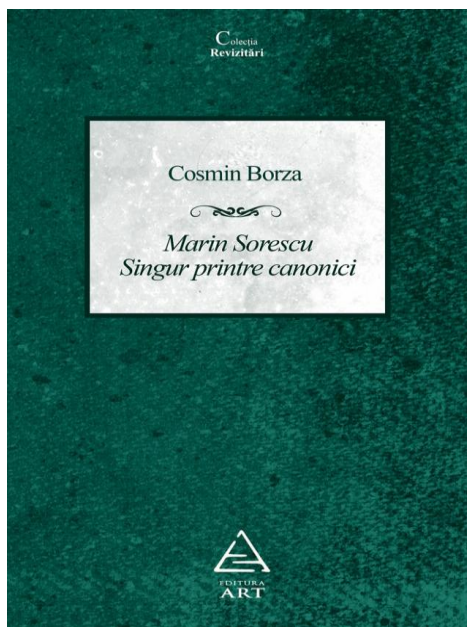

Raluca-Nicoleta Uilean-Isciu

**Cosmin Borza, *Marin Sorescu. Singur printre canonici*,
București, Editura Art, 2014, 360 p.:**

Cercetător literar și critic, Cosmin Borza (n. 7 iunie 1983), scrie eseuri, cronici și recenzii la reviste precum *Echinox*, *Vatra*, *Cultura*, *Steaua*, *Verso*, *Dilemateca*. Scrie despre Adrian Marino (critic, istoric și teoretician literar), Alex Ștefănescu (critic literar), Matei Vișniec (poet și dramaturg), Marin Sorescu (scriitor) și alții. *Marin Sorescu. Singur printre canonici* este primul volum al lui Cosmin Borza, care ne înfățișează

un critic desăvârșit. Acest volum este „o rescriere a tezei de doctorat”, după cum însuși Cosmin Borza mărturisește, teza sa de doctorat fiind coordonată de Ion Pop (critic literar român). Volumul este precedat de o introducere, care este urmată de patru capitole: „Marin Sorescu și neomodernismul”, „Alegoriile tranzitivității”, „Marin Sorescu și postmodernismul românesc” și „Epopoea tranzitivității”, în cel din urmă fiind vorba despre o nouă interpretare a poeziei *La Liliaci*.

Borza nu tratează dramaturgia, proza sau literatura pentru copii a lui Marin Sorescu, ci este interesat de poezia scrisă de acesta. Nu este vorba de o monografie a scriitorului. Avem în față un studiu aprofundat al poeziei lui Sorescu, fiind vorba de o „revizitare” a poeziei acestuia. Intențiile autorului sunt deja anunțate în incipit: „*Analiza amănunțită a poeziei lui Marin Sorescu poate implica un conglomerat de efecte: atât demonstrarea lipsei de fundament a învinovățirii generalizate a literaturii sub comunism, cât și înțelegerea modului în care s-a configurat teoretic poezia unuia dintre cei mai importanți scriitori postbelici, precum și urmărirea etapelor cristalizării unui program artistic caracteristic (oricâte nuanțe ar rămâne de adăugat) generației neomoderniste*”. Poezia lui Marin Sorescu se pare că mai prezintă „interes” doar pentru scriitori și criticii

"Cosmin Borza, *Marin Sorescu. Singur printre canonici*, București, Editura Art, 2014, 360 p.", *Astra Salvensis*, III, 6, p. 236-238

care au început să publice în anii '58, '59, '60, Eugen Simion (critic și istoric literar), Ion Pop.

Autorul vorbește despre cei care publică în anii '80, '90 și 2000, observând atitudinea acestora vis-à-vis de poezia lui Marin Sorescu: „Dacă „optzeciști” îl caricaturizează sau, în cele mai fericite cazuri, îl califică drept o pasiune adolescentină, „nouăzeciștilor” și „douămiștilor” le este complet indiferent”. Marin Sorescu nu este doar „singur printre poeți”, ci și „singur printre canonici”, Borza încercând să explice aceste sintagme în „Introducere. Canonicul fără canon”. Criticul identifică trei etape, pe care le consideră „definitorii pentru conturarea tipologiei „șaițecismului” românesc, și anume: **prima fază**, cea mai convulsionată, implică intervențiile critice din anii de mijloc ai deceniului șapte și se continuă cu volumele sintetice din jurul lui 1970 ce antologhează articole despre scriitorii debutanți ai ultimului deceniu; **al doilea moment** poate fi datat în anii '80 și se prelungește cu analizele de mai târziu ale criticilor generației „optzeciste”, iar **ultima perioadă** se conturează după '89, când, din democrație, criticii doresc să reevalueze „șaițecismul” (inclusiv din punct de vedere etic)”. După ce identifică aceste etape, Cosmin Borza explică semnificația conceptelor de „neomodernism” și „postmodernism” în subcapitolul „Neomodernismul”-un concept de ocară: „În timp ce „post” înseamnă evoluție, mutație, progres, „neo” ajunge sinonimul lui „tardo”, adică regres, încremenire în proiect”.

În capitolele „Canonicul fără canon”, „Marin Sorescu și neomodernismul”, „Marin Sorescu și postmodernismul românesc (Grilele românești ale postmodernismului și Singur printre postmoderni)” tânărul critic clujean analizează legătura care există între Sorescu și postmodernismul românesc și trece în revistă felul în care este văzută de unii critici poezia acestuia în literatura română. Borza remarcă faptul că „În *Postmodernismul românesc*, Marin Sorescu este menționat de aproximativ douăzeci de ori, urmând un întinerar discursiv care relevă (mai adecvat poate decât judecățile propriu-zise) modul în care Mircea Cărtărescu decide să-l contextualizeze)”. Marin Sorescu pare să fie un poet disputat, însă greu de înțeles pentru unii critici. Reiterând opiniile mai multor critici literari, Cosmin Borza conchide: „Marin Sorescu e postmodernist sau măcar reper al unei mutații poetice, doar în viziunea criticilor incapabili să înțeleagă noua orientare poetică inaugurată de optzeciști”.

Așadar, Cosmin Borza reușește „să deceleze o tipologie poetică inedită” din perioada comunistă și să reanalizeze

Raluca-Nicoleta Uilean-Isciu

conflictul poeziei cu propria criză creatoare. Criticul izbuteste să „doboare” barierele în receptarea poeziei lui Marin Sorescu, „reuşind să corecteze prejudecăţile şi limitele receptării de până acum”, aşa cum afirmă şi Ion Pop.

Raluca Nicoleta Uilean-Isciu